

Aan: Minister van OCW, dhr G. Moes
Ministerie van OCW
Rijnstraat 50
2500 BJ Den Haag

Verzonden per email aan: info@minocw.nl

Uw referentie: 54627344

Onderwerp: Reactie van de Federatie Instandhouding Monumenten (FIM) op de
Kamerbrief uitgangspunten subsidieregeling grote restauraties d.d. 3 oktober 2025

Datum: 21 oktober 2025

Geachte heer Moes,

Naar aanleiding van uw brief aan de Tweede Kamer d.d. 3 oktober 2025 waarin u de uitgangspunten schetst van een 'subsidieregeling voor grote restauraties van niet-woonhuis rijksmonumenten', reageren wij graag met complimenten en twee aandachtspunten.

Complimenten: positief op hoofdlijnen

Vooreerst spreken wij onze waardering uit voor de hoofddopzet van de regeling en de samenwerking met uw ministerie. De uitgangspunten zijn tot stand gekomen in samenspraak met overheden en partners uit de monumentensector, waaronder de FIM.

- De FIM is verheugd dat er (eindelijk) *een subsidieregeling voor grote restauratieopgaven* komt die een lacune in het financieringsstelsel van de monumentenzorg vult. Naast de instandhoudingsregelingen Sim en WHR en de provinciale restauratieregelingen voor middelgrote restauratieopgaven, vormt de nieuwe regeling een vierde pijler in het subsidiestelsel voor monumenten.¹ Hiermee krijgen ook grote restauratieopgaven, die veelal onderdeel zijn van een nog grotere meervoudig complexe opgave, een reële kans op subsidie. Uiteraard zijn ook de leningsfaciliteiten die met name het Nationaal Restauratiefonds biedt, onmisbaar voor het functioneren van het monumentenstelsel.
- Door een *open* regeling op te stellen met *heldere voorwaarden* en *criteria* kunnen beschikbare financiële middelen op een open, eerlijke en transparante wijze worden verdeeld. En weten aanvragers waar ze aan toe zijn en wanneer een aanvraag wel en niet in aanmerking komt.
- De insteek om een regeling met een permanent karakter te maken, die gevuld kan worden met thans €45 miljoen en in de toekomst met nieuw beschikbaar gestelde middelen, onderschrijven wij ten volle.

Twee aandachtspunten

Voor enkele punten van uw Kamerbrief vragen wij om een nuancering van potentiële uitgangspunten:

- Het *drempelgedrag voor groene restauratieopgaven* van € 1 miljoen subsidiabele kosten is volgens de FIM te hoog. Uit onze achterban, waaronder de Provinciale Landschappen en de Vereniging

---

¹ Sim = Subsidieregeling instandhouding monumenten; WHR = Woonhuisregeling

Particuliere Historische Buitenplaatsen, wordt een drempel van €400.000 aan subsidiabele restauratiekosten als een realistische onderdrempel beschouwd. Door € 1 miljoen als onderdrempel te hanteren, komen waarschijnlijk alleen projecten zoals de rehabilitatie van grote stadsparken in aanmerking. Om ook particuliere grote groene restauratieprojecten mogelijk te maken, stelt de FIM een onderdrempel voor van €400.000 en een bovendrempel van € 1.200.000. De FIM heeft vijf voorbeelden van projecten, die wij-omwille van privacy- niet bij name noemen, maar die wij gaarne met de ambtenaren van uw ministerie delen. Ook met deze drempelbedragen is er nog sprake van grote groen-opgaven naast de provinciale regelingen.

- Als tweede punt adresseert de FIM het principe van *loting* om bij overvraag tot een definitieve selectie te komen. De FIM met haar achterban heeft ook bij de strategische werksessie in augustus 2025 betoogd dat een *andere selectiemethodiek* meer recht doet om een eindselectie te maken op basis van *criteria waarin beleidsdoelen* zijn vervat, onder andere het uitgangspunt van 'cofinanciering van andere overheden en derden' en 'het voorkómen van onomkeerbaar verlies van monumentale waarden'.

Wij verzoeken u om bij de uitwerking van de regeling bovenstaande aandachtspunten in acht te nemen; graag zijn wij tot nadere toelichting en motivering bereid.

In afwachting van uw reactie verblijf ik,

met vriendelijke groet,

Eefje van Duin
Voorzitter

Federatie Instandhouding Monumenten (FIM)

E-mail: info@fimnederland.nl

Tel: 06 49 31 20 48

www.fimnederland.nl

cc aan:

directeur E&K van OCW, mw Mattijssen via c.a.m.e.mattijssen@minocw.nl

en aan dhr J. Haverkate OCW: j.h.m.haverkate@minocw.nl